

WANDELBROCHURE

Otters en bevers op het spoor

Knagende vragen, scherpe antwoorden

bever

Terug van weggeweest

Knagende vragen, scherpe antwoorden

Ga jij mee op zoektocht naar de bever, het grootste knaagdier van Europa? Een dier dat bomen velt, dammen bouwt, kanalen graaft en in het water kan verdwijnen zoals een duikboot? Of zou je liever een otter spotten? Een erg slim dier, dat toch het meest van speeltijd houdt, uit het water kan springen als een dolfijn, vlijmscherpe tanden heeft en kan lachen, brullen en fluiten?

De waterrijke landschappen van Willebroek, met vele moerassen, waterplassen, beken en rivieren, zijn een ideale woonplaats voor beiden. Bevers zijn hier al een tijdje ingeburgerd en dankzij de sterk verbeterde waterkwaliteit werkt ook de otter aan zijn comeback. De wandelbrochure "Otters en bevers op het spoor", wijst je de weg doorheen hun leefgebied. Veel plezier!

turfputten

Blaasveldbroek

Blaasveldbroek wordt beheerd door Agerntschap Natuur en Bos. Het was vroeger een ontoegankelijk moerassig gebied doordat het geregeld door de Rupel werd overstroomd. Het landschap veranderde sterk toen de rivier rond de 12e eeuw werd ingedijkt. Na de indijking werd er turf ontgonnen als brandstof waardoor er vijvers ontstonden die zo kenmerkend zijn voor dit gebied.

Vandaag is Blaasveldbroek een gevarieerd natuurgebied met broekbossen, hooilanden en rietvelden. In de vijvers groeit veel gele plomp. Op de natte gronden treffen we typische soorten als dotterbloem, gele lis, riet, waterwilg en els.

Het Broek is ook thuis voor prachtige vogels. Naast roofvogels als de buizerd, torenvalk en sperwer komen er ook bosuilen, spechten en ijsvogels voor. In de lente kan je er talrijke kikkers horen kwaken en vliegen de libellen in het rond.

Bosuïl

Otter

Symboolsoorten

Het is geen toeval dat we in onze waterrijke regio een wandeltraject uitstippelen rond de otter en de bever. De voorbije decennia onderging ons rivierenland langs Rupel, Nete, Dijle en Zenne immers een ware metamorfose. Het werd opnieuw een leefgebied voor heel wat vissoorten, vlinders, vogels, amfibieën en sinds enkele jaren ook voor bevers en zelfs voor de otter. Ontwikkelingen waar we een tiental jaar geleden amper van konden dromen.

De otter is het topje van de voedselpiramide in het zoetwatermilieu. Als er iets mis gaat met dat milieu, gaat het mis met de otter. Maar ook omgekeerd: als de otter er terug gezond kan leven, mag je er zeker van zijn dat het met dit watermilieu de goede kant uit gaat, voor plant, dier en mens.

De bever is een volleerde landschapsarchitect en een handige houtbewerker die als enige diersoort in staat is een ecosysteem te beïnvloeden en naar zijn poot te zetten.

Deze twee vaststellingen maken dat de wandellus 'Otters en bevers op het spoor' een absolute must is voor liefhebbers van natuur, dieren, water en verwondering. Dit traject benadrukt de positieve evolutie van een regio die nog niet zo lang geleden bekend stond omwille van de vervuiling en industrie.

Otterjacht circa 1950

Wist je dat

er vroeger op de otter werd gejaagd omdat men dacht dat hij een grote concurrent voor vissers was. Terwijl de otter in feite hoofdzakelijk zieke vissen eet.

Praktisch

Deze actieve gezinswandeling telt 3,7 km met onderweg infopanelen en leuke doe-opdrachten. De route volgt een stuk van Wandelnetwerk Rivierenland, een netwerk van wandelpaden die elkaar kruisen in genummerde knooppunten. Onderweg kan je ook de beverpijltjes volgen.

Het vertrek- en eindpunt vind je aan de parking van Blaasveldbroek, Broekstraat ter hoogte van de huisnummers 157/125, Willebroek. Deze infobrochure bevat binnenin een kinderluik met extra vraagjes en info voor bij de doe-opdrachten.

Legende

- Bos
- Grasland
- Bebouwing en tuinen
- Water
- Riet
- Domeingrens
- Gemeentegrens
- Wandelpad
- Fietspad
- Otters en bevers op het spoor
- Mountainbikeroute
- i Infobord
- O Onthaalcentrum
- P Parking
- P fiets Fietsparking
- 🐾 Begrazingsgebied
- 👤 Speelzone
- 👥 Vrij toegankelijke zone
- 🐕 Hondenzone
- 🎣 Hengelzone
- 🍷 Picknicktafel
- 🏠 Observatiehut
- 🌳 Merkwaardige boom
- ✝️ Kerk
- ⛪ Kapel
- 🏠 Gebouw
- 🏠 Beverburcht
- 144 Wandelknooppunt
- 1 Fietsknooppunt

Blaasveld

Blaasveldbroek

Watersportbaan
Hazewinkel

Watersportbaan
Hazewinkel

Onze Lieve Vrouw
van de 14 Bunderd

Sint-Franciscuskapel

Mezenbroek

Kleine Broek

Boswachterswoning

Tien Honden

Beverburcht

Putten van
Lacourt

Park van
Lacourt

Beverburcht

Schoem

Arkenbos

Vosseberg

Grote Broekloop

Worfloop

Worfloop

Heidonk

HEIDONKSESTEENWEG

Akkerbosloop

BRONKSTRAAT

BIJERSSTRAAT

KASTEELSTRAAT

VERBINDINGSTRAAT

BEZELAENSTRAAT

FOOTERSTRAAT

VEERTERBUNDERSLAAN

190

141

139

140

78

144

145

146

149

148

150

151

94

96

279

69

68

Legende

Beste otter-bevervriendje

Welkom in ons leefgebied. Wij zijn Castor Bever en Lutra Otter, tenminste dat zijn onze wetenschappelijke namen. Kan jij ons helpen om een troetelnaam te kiezen? Zo eentje die begint met een O of met een B, bijvoorbeeld Otje Otter en Bartje Bever?

Water

Via de rivier de Rupel, een natuurlijke snelweg voor dieren die goed kunnen zwemmen, zijn wij na een lange reis in het Broek aangekomen.

Als wij ergens heen gaan doen we dat vaak al zwemmend. Onze pels is een waterdicht duikerspak en onze poten hebben zwemvliezen. Zeg, heb jij eigenlijk een zwembrevet? Ja, hoeveel meter kan jij dan zwemmen? Heb jij al eens met zwemvliezen over land gelopen? Probeer eens, maar wel voorzichtig zijn, want het is best wel moeilijk.

Wist je dat

De Rupel de kortste rivier van België is. Ze ontstaat door de samenvloeiing van Nete en Dijle, ter hoogte van Rumst en mondt 12 km verder in de Schelde uit. Door de invloed van het getij van de Noordzee ontstaan er slikken en schorren. Bijna 100 jaar lang was de Rupel een open riool. Afvalwaters werden ongezuiverd in de Rupel en haar zijrivieren geloosd.

Vandaag zwemmen er opnieuw meer dan 25 vissoorten. De naam Rupel zou teruggaan op de Keltische termen rim- (stromend) en -pel (moeras, poel).

kapel 'Onze-Lieve-Vrouw van de 14 Bunders Batteliek

Vlakbij het doe-kistje Waterproef vind je de kapel 'Onze-Lieve-Vrouw van de 14 Bunders'. Tijdens de strenge winter van 1760 stoot men in Het Broek tijdens het turfsteken op een Mariabeeldje. Het water in de vijver waar het Mariabeeldje gevonden wordt, bevriest een hele winter lang niet. De plek wordt al snel een bedevaardsoord waar tot op vandaag altijd kaarsen branden.

Lichaamsbouw

De bever is het grootste knaagdier van Europa. Hij weegt 20 tot 30 kg en heeft een lichaamslengte van 100 cm. Zijn platte, geschubde en onbehaarde staart is 30 cm lang en doet dienst als roer bij het zwemmen. Bij gevaar slaan bevers hun staart op het water om hun soortgenoten te waarschuwen. De oren, ogen en neusgaten van een bever liggen op één lijn, zodat ze tijdens het zwemmen allemaal boven water blijven. Bevers hebben 4 grote oranje snijtanden die hun hele leven lang blijven doorgroeien.

De otter heeft een slank torpedovormig lichaam dat van snuit tot staar tussen 100-120 cm lang is en perfect is aangepast aan zijn amf ibische levenswijze. Om zijn omgeving te onderzoeken staat de otter op zijn achterpoten en staart als steun. Het gewicht van de otter varieert tussen 5 en 13 kg. Otters kunnen 7 tot 8 uur aan één stuk zwemmen. Tussen de tenen van alle poten heeft hij zwemvliezen.

Verkenkende otter

zwemmende bever met materiaal voor dam

Vreemde geurtjes

Spelen en bouwen

Vreemde geurtjes

Wij werken niet met gsm's of deurbellen. Nee, wij laten vreemde geurtjes achter om elkaar te vertellen waar we wonen. Ruik maar even. Vind jij dat het stinkt? Vroeger werden onze geurtjes gebruikt om parfum van te maken.

Otter-bevereiland

Je bent aangekomen op het otter-bevereiland. Deze plek is één van de mooiste picknickplekjes van Vlaanderen. Waar de bever vooral uitblinkt in de bouwles is de otter verzot op de speeltijd. Kan jij al spelende een beverburcht bouwen? Speel jij mee op de zandheuvel? Durf jij te balanceren over het avontuurlijk boomstammenparcours?

Aan het Scheyvaertshof kan je het natuurmuseum gratis bezoeken. Je vindt er o.a. fossielen, beenderen van een mammoet, heel wat opgezette vogels en bosdieren en een aparte kamer over de otter en de bever.

Het museum is open op zondag van 1 april tot en met 31 oktober en ook op zaterdag van 1 juli tot en met 1 oktober. Telkens van 14u tot 17u.

Ben jij een muzikant? In de speelzone naast de blokhut kan je onze bosinstrumente bespelen.

Hazewinkel

Deze prachtige internationale watersportbaan heeft een oeverlengte van 6km en een diepte van 27m.

Lekkerbekken

Bevers en otters zijn echte lekkerbekken. Toch verschilt onze dagelijkse maaltijd enorm. Bevers eten het liefst planten en otters zijn verulekerd op vis. Wij hebben vlijmscherpe tanden en handige voorpoten waarmee we ons voedsel kunnen vastgrijpen en in kleinere stukken bijten. Wat is jouw lievelingseten eigenlijk?

Aaibaarheid

Wij zijn erg propere dieren. Dat moet ook wel. Als we onze vacht niet elke dag goed verzorgen, dan is deze niet meer waterdicht en krijgen wij het veel te koud. Wist je trouwens dat onze vacht 70 keer meer haartjes heeft (per cm) dan een menshoofd? Kan jij voelen welke pels van de bever is en waar het tapijt van de bomma zich bevindt?

Visetende otter

Blauwe reiger

Op zoek naar reigers

Als wij lawaai horen zijn we zelf meestal heel stil. Zo kunnen we goed kijken of er geen mensen of roofdieren in de buurt zijn. Kan jij 1 minuut stilstaan en geen lawaai maken? Kijk goed rond. Misschien kan je wel andere dieren horen of zien. Hier in de bomen wonen heel veel reigers. Kijk dus zeker eens omhoog.

Bevermannetje en -vrouwje

Familie en huisvesting

Bevers vormen een hechte familie waar er goed voor elkaar gezorgd wordt. Het ottermannetje daarentegen wordt na de geboorte door mama otter weggejaagd. Zij zorgt daarna alleen voor de kleine otterbaby's.

Bevers en otters huisvesten zich in het overgangsgedebied tussen land en water, zoals moerassen, langs beken, rivieren en waterplassen, liefst met een rijke oevertvegetatie.

Een beverburcht of -dam is één van de duidelijkste sporen van beveractiviteit. Daarnaast laat de bever door zijn bouwwoede her en der verspreide knaagsporen achter met de vaak typische zandlopervormige inkeping. Heel soms verraden ook pootafdrukken zijn aanwezigheid. Natuurlijke glijbanen en visresten kunnen dan weer wijzen op het voorkomen van een otter.

Beverchips en knaagsporen

Colofon

Realisatie

Regionaal Landschap Rivierenland
Gemeente Willebroek
Agentschap voor Natuur en Bos

In samenwerking met

Provincie Antwerpen
Sport Vlaanderen - Hazewinkel
Natuurpark Rivierenland

Redactie

Regionaal Landschap Rivierenland

Foto's

Regionaal Landschap Rivierenland, Vilda

Illustraties

Rudy Moens

Meer toeristische tips en info

-Toerisme Willebroek | www.bezoekwillebroek.be | 03 866 91 71 |
toerisme@willebroek.be

-Regionaal Landschap Rivierenland | www.rlrl.be | 015 21 98 53 | info@rlrl.be

-Agentschap voor Natuur en bos | www.natuurenbos.be/blaasveldbroek |
02 553 81 02 | anb@vlaanderen.be

Depotnummer: D2023/12.159/4

V.U. Regionaal Landschap Rivierenland

